

M.L. LONGWORTH

BLOEDSPOOR IN DE WIJNGAARD

Uit het Engels vertaald door Marijke Gheeraert
en Hans E. van Riemsdijk

 Manteau

Het engelendeel

Alsof hij een migraineaanval heeft zit Olivier Bonnard op de onderste trede van de stenen keldertrap met zijn hoofd in zijn handen. Met zijn eeltige vingers wrijft hij door zijn dikke bos grijzende haar en kreunt. Dan valt zijn blik op het schelpvormige fossiel in de keldermuur vlak naast hem. Voorzichtig glijdt hij er met een hand over. Het is zijn geheime ritueel, voor zover hij het zich kan herinneren doet hij dat altijd als hij de kelder binnenkomt. Miljoenen jaren geleden lag het zuiden van Frankrijk onder de zee en bedekte zout water de bodem waar nu de wijnranken groeien. Vrienden van hem hebben ook zulke zeefossielen in hun kelders, zelfs nog verder noordwaarts: in de Luberon en in de Rhônevallei. Maar deze perfecte sint-jakobsschelp is zijn favoriet. Opnieuw wrijft hij met zijn handen door zijn haar. Dan springen de tranen in zijn ogen. De laatste keer dat hij heeft gehuild was acht jaar geleden op de begrafenis van zijn moeder.

Met een zucht dwingt hij zichzelf naar de wijnrekken te kijken. Langzaam pakt hij een potlood en notitieboekje uit zijn gewatteerde jack – in de kelder is het constant zestien graden, en dus zelfs begin september frisjes. Bonnard begint te schrijven. Op de lijst verschijnen twee magnums rood van 1989; drie flessen rood van het jaar 1954 (toevallig zijn favoriet); een magnum wit uit 1975 en nog twee flessen wit uit 1978 (nogal oud voor een witte wijn en waarschijnlijk zijn die

flessen al een tijd over de top). Verder noteert hij drie flessen rood uit 1946 (de eerste wijn na zes jaar oorlog en de favoriet van zijn vader) en een magnum 1929, de allerlaatste fles die zijn grootvader heeft gebotteld.

Hij schrijft nog een paar minuten verder en legt dan zijn potlood neer. Er ontbreken nog meer flessen, maar het wordt hem weer even te veel. Hoewel alle wijnen door zijn familie zijn gemaakt, kan hij geen prijs plakken op de flessen van 1929 en 1946, inmiddels collector's items. Zijn verzekeringsagent in Aix moet hem maar helpen met de taxatie. Zijn oude schoolvriend heeft op kantoor alle wijncatalogi van Sotheby's en Christie's, en die zal een reële prijs voor de verdwenen flessen kunnen vaststellen.

Het verlies, voor het merendeel flessen die zijn grootvader en vader hebben gebotteld, valt Bonnard zwaar, maar dat de dief iemand uit zijn nabije omgeving moet zijn, raakt hem nog het hardst. De kelder gaat altijd op slot, maar iedereen van de familie weet dat de sleutel rechts van de keukendeur hangt. En dat was al zo sinds Olivier nog een jongetje was. Ondanks zijn verkleumde handen en voeten krijgt hij het benauwd als hij zich al die gezichten voor de geest haalt: vrienden, burens, bekenden. Hij moet er niet aan denken dat de politie een van die mensen straks als verdachte aanmerkt. De postbode, Rémy, die altijd zijn brommertje – of zijn aftandse busje als hij niet aan het werk is – vlak bij de keukendeur neerzet. Dan is er Hélène, bedrijfsleider en chef-oenoloog – haar echtgenoot is politiemans, dus zij valt wat hem betreft meteen af. Verder heb je nog Cyril, naast Hélène de enige voltijdse werknemer in het wijnbedrijf, en Sandrine, een studente uit de buurt die hij heeft aangenomen – laten we wel wezen, meer om haar uiterlijk dan om haar kennis van wijn of rekentalent – om in de weekends en het vakantie seizoen gasten te ontvangen in het proeflokaal. Tot slot helpen elk jaar een aantal Noord-Afri-

kanen bij de oogst, maar die komen zelden in de buurt van het huis. Keihard werken die jongens tijdens de *vendange*, een loodzware job die Olivier zelf als student geweldig vond, maar waarvoor jonge Fransen tegenwoordig hun neus optrekken. Nee, er is geen enkele reden om hen als dieven te zien.

Olivier denkt nu aan zijn eigen gezin, niet als mogelijke verdachten bij een confrontatie op het politiekantoor, maar met z'n allen aan de lange houten keukentafel naast de open haard. Het is een geruststellend beeld dat normaal een glimlach op zijn gezicht brengt, maar vandaag zorgt het voor een knoop in zijn maag. Hij kan geen enkele reden bedenken waarom Elise met wie hij al twintig jaar getrouwd is de flessen zou verplaatsen. Hoewel ze het wijnhuis Bonnard volledig steunt is ze geheelonthouder en ligt haar interesse bij de designwinkel die ze samen met een vriendin runt in Aix, en niet bij de wijnstokken syrah, grenache en mourvèdre. En waarom zou zijn achttienjarige zoon Victor, die gefascineerd is door het terroir en alle druivenrassen sinds hij kan lopen, aan de haal gaan met kostbare flessen? Zijn oogappel Clara tot slot is nog maar dertien, zit altijd met haar neus in de boeken en is elk jaar opnieuw de beste van haar klas. Zijn vader, Albert Bonnard, woont in een aparte vleugel op de benedenverdieping van hun grote achttiende-eeuwse huis. Vader Bonnard is drieëntachtig en fysiek in orde, maar de laatste tijd is hij sneller moe en ook wordt hij vergeetachtig. Vorige week nog trof hij zijn vader aan terwijl die langzaam tussen de stokken liep en met de planten praatte. Hij bedankte de wijnranken voor de gulle oogst van het jaar.

Olivier staat op en strekt zijn stramme benen. Meer dan een uur heeft hij overweldigd op de keldertrap gezeten. Geschrokken draait hij zich om als hij iemand de trap hoort afkomen. Hij verwacht half en half te worden geconfronteerd met de dief die terugkomt voor een paar flessen uit 1960 die hij vergeten is.

‘Ik zag licht branden. Ben je wijn aan het uitkiezen voor het entente van morgen?’ vraagt Elise Bonnard aan haar man. En dan: ‘Zeg dat het niet waar is! Je gezicht spreekt boekdelen. Je bent die afspraak met de Poyers volledig vergeten, waar of niet?’

Zelfs na al die jaren huwelijk is Olivier altijd blij als hij zijn vrouw ziet en dat is vandaag niet anders. Elise drinkt dus geen alcohol maar is een goede proever en ze vindt het heerlijk om met hem mee te gaan op zijn wijntrips in en buiten Frankrijk – soms *vé*r daarbuiten. Vorig jaar nog zijn ze in Argentinië geweest in het kader van een uitwisselingsprogramma tussen Franse en Zuid-Amerikaanse wijnboeren. Nu hij Elise daar op de keldertrap ziet, beseft hij wat een geluksvogel hij is en hoe hard hij haar nodig heeft.

Elise Bonnard kijkt naar haar boomlange, doorgaans onverstoorbare echtgenoot. Haar glimlach vervaagt en snel neemt ze de laatste treden en slaat haar armen om hem heen. ‘Maar schat toch!’

Dat is het punt waarop Olivier Bonnard breekt. Terwijl zijn snikken echoën door de kelder lopen de tranen over zijn wangen. Elise haalt een papieren zakdoekje uit haar zak en reikt hem dat aan. Olivier snuit een paar keer zijn neus en zucht. Om te kalmeren ademt hij een paar keer diep in en uit, precies zoals ze het hun kinderen hebben geleerd als die zich pijn hadden gedaan of overstuur waren. Pas als hij zich omdraait ziet Elise de lege wijnrekken.

‘Godallemachtig!’ Elise hapt naar adem en loopt op de rekken af. Ze gelooft haar ogen niet. Sinds de overgrootvader van Olivier eind negentiende eeuw het land en de bouwvallige *bastide* had gekocht, hebben vier generaties Bonnard wijn gemaakt op dit landgoed bij Rognes, een halfuurtje ten noorden van Aix-en-Provence. In de loop der decennia was de herenboerderij met bijgebouwen volledig gerestaureerd

en inmiddels viel de bastide onder monumentenzorg. Be-roemde wijncritici hebben door de jaren heen hun wijnen geprezen en tegenwoordig maakt Jeremy Colter elk jaar de oversteek vanuit Amerika om de wijnen van Bonnard te be-oordelen. De recensent mag dan wereldberoemd en enorm invloedrijk zijn – zoals Olivier haar blijft inprenten – maar Elise kent hem vooral als een bescheiden en innemende man die verknocht is aan de Provence. Vorig jaar vroeg hij zelfs om het recept van haar kaassoetsjes, haar *gougères*.

‘Hoeveel flessen zijn er weg?’ vraagt ze na een lang moment. Even sluit ze haar ogen en prevelt ze binnensmonds een dank-jewel. Bij het zien van haar echtgenoot in tranen had ze on-willekeurig gedacht dat hij een vreselijke ziekte had of dat ze failliet waren. De verdwenen flessen zijn natuurlijk onver-vangbaar, maar ze zouden nieuwe wijn maken en daar zou-den beslist weer uitmuntende cru’s tussen zitten. Anderzijds vindt ze het een griezelige gedachte dat er iemand ongezien heeft kunnen binnensluipen.

‘Bij de drieëntwintigste fles ben ik gestopt met tellen; er zitten een paar magnums tussen. Als ik mijn gedachten weer wat op een rijtje heb, zal ik de inventaris opmaken. Het is als-of ze willekeurig flessen hebben gepakt: hier eentje, daar weer twee.’

‘Kan iemand vergeten zijn de kelder af te sluiten?’

‘De deur zat op slot toen ik een uur geleden aankwam. En de sleutel hing aan het haakje bij de keuken. Zou een dief die moeite nemen? De kelder weer netjes afsluiten en de sleutel terughangen? Bovendien ben ik de hele ochtend hier op het erf bezig geweest om die verdomde tractor weer aan de praat te krijgen.’

Elise zucht, maar zegt niets. Ze runnen een bedrijf waar veel geld in omgaat, en toch staat haar man erop motoren en machines zelf te repareren.

‘Wanneer ben je voor het laatst in dit deel van de kelders geweest?’

Bonnards gezicht vertrekt. ‘Goede vraag. En tot mijn schaamte moet ik toegeven dat dat alweer een paar weken geleden is.’

Olivier zit meestal in de wijnmakerij die is ondergebracht in de gerenoveerde stallen naast de schuur met de gigantische roestvrijstalen tanks en, dieper in het gebouw, de vele rijen eiken vaten. Het huis zelf telt vele tientallen vierkante meters kelderruimte. De *ancienne cave* zoals ze die altijd noemen – de plek waar ze zich nu bevinden – ligt pal onder de keuken. De vloer is van aangestampte aarde bedekt met kiezelsteentjes. Een oud wijnvat dat Oliviers grootvader nog heeft gebruikt doet dienst als tafel. Elise heeft bij postorderbedrijf La Redoute vier barkrukken gekocht en een slinger met feestlichtjes opgehangen; ingepakt in dikke truien trekken ze hier soms met vrienden een fles open.

‘Hier moet toch een verklaring voor zijn,’ zegt ze met de handen in haar zij.

‘Denk je dat ze verdampt zijn soms? Verdwenen in het niets?’

‘Luister, ik haal Victor. Die kan je helpen de lijst van gestolen flessen af te maken. Al op zijn vijfde wist hij precies op welke plek welke flessen liggen.’ Elise lacht en probeert de stemming wat op te vrolijken. ‘Victor is op school geen rekenwonder, maar in de kelder is hij een echte uitblinker!’

Wanneer ze zich omdraait om naar de trap te lopen, pakt Olivier haar vast bij een mouw.

‘Wat is er?’

‘Victor,’ zegt haar echtgenoot met een half geschrokken, half boze blik in zijn ogen die Elise verrast. De laatste keer dat ze die blik heeft gezien, ging het ook om Victor. Op zijn veertiende had zoonlief de auto gepakt voor een ritje door het dorp. Opeens begrijpt ze de geschrokken reactie van haar

man. ‘Victor? Dat meen je niet! Waarom zou hij nu flessen stelen?’

‘Geld.’ Olivier haalt zijn schouders op maar lijkt bange vermoedens te hebben. ‘Ik ben niet zo blij met die jongens uit Aix met wie hij omgaat. Misschien dat zij hem hiertoe hebben aangezet. Hem onder druk hebben gezet of misschien zelfs bedreigd. Victor is geen leider. Eerder een meeloper. Altijd al geweest.’ Hij vermijdt zorgvuldig te zeggen dat Clara de leider is in het gezin.

Elise bijt op haar onderlip, zoals ze wel vaker doet als ze nerveus is. ‘Ik heb het ook niet zo op die vrienden, maar de laatste tijd ziet Victor ze niet meer zo vaak. Ik denk dat het gewoon een fase was. Vanavond gaat hij naar de film met Jérôme en Thomas.’

Jérôme en Thomas Clergue zijn de zonen van hun naaste burens die ook een wijnbedrijf hebben. Jean-Jacques Clergue heeft het land gekocht als cadeau voor zichzelf: hij had een fortuin verdiend bij Goldman Sachs in Londen en besloot toen te gaan ‘rentenieren’, zoals ze in het dorp zeggen. Op zijn zevenendertigste, zijn zonen waren nog kleuters, vestigde hij zich in de Provence en de twee gezinnen raakten weldra goed bevriend. Elise had in het begin gedacht dat Lucy, de in Londen geboren en getogen Britse vrouw van Jean-Jacques, het niet langer dan twee maanden zou uithouden op het platteland. Maar uiteindelijk heeft zij van Lucy geleerd hoe je de beste abrikozentaart bakt en de Engelse helpt Olivier zelfs met het snoeien van de olijfbomen. Tot ieders verrassing maakt Jean-Jacques, na een uitgebreide cursus oenologie, fantastische wijnen. Hélène Paulik, de wijnmaker van de Bonnards, Marc Nagel in de Var en Jean-Jacques Clergue hebben de kwaliteit van de wijnen uit Zuidoost-Frankrijk behoorlijk opgekrikt. Andere wijnboeren in de omgeving leren van dat trio en de plaatselijke appellations worden almaar beter.

Olivier en Elise schrikken even als op dat moment een paar in zwarte Converse-sneakers gestoken voeten de keldertrap af komen stormen die voor een wolk stof zorgen. ‘Als je het over de duivel hebt...’ mompelt Olivier zacht.

‘Hé! Ik kon jullie niet vinden!’ roept Victor Bonnard. ‘Hoe laat eten we, mam? De film begint om acht uur in Aix en we moeten de bus van tien over zeven hebben.’ Victor kijkt naar zijn moeder die zwijgt en vervolgens naar zijn vader die ook niet reageert. Zijn eerste gedachte is dat zijn ouders ruzie hebben en hij krijgt een brok in de keel. Ze gaan toch niet scheiden zoals de ouders van zijn vriend Luc?

Zijn vader draait zich naar de wijnrekken en met een breed gebaar nodigt hij Victor uit om naar de lege plekken in de rekken te kijken.

‘Godallemachtig!’ roept de jongen uit.

‘Dat zei je moeder ook al.’

Als een gekooid dier loopt Victor langs de rekken. Elise kijkt haar man aan alsof ze wil zeggen: zie je wel dat hij even verast is als wij?

‘*Putain!* De 1929 is weg!’ roept Victor. Af en toe bukt hij zich om te kijken of bepaalde flessen er nog liggen. ‘Weet opa dit al?’

‘Die doet zijn middagdutje. Ik durf het hem niet te vertellen,’ antwoordt Olivier.

‘Wie doet nu zoiets?’ vraagt Victor aan niemand in het bijzonder.

‘Dat wilde ik net aan jou vragen.’ Olivier heeft meteen spijt van zijn woorden.

‘Wat bedoel je daar nu weer mee, pap?!’ Victor staat paf. Hij loopt rood aan en slaat met een vuist zo hard tegen de vochtige muur dat hij zijn hand openhaalt. ‘Je wordt bedankt, ouwe!’ Victor rent de trap op en slaat de kelderdeur achter zich dicht.

‘*Bravo, chéri.*’ Elise rolt met haar ogen, loopt de trap op richting de late middagzon.

Olivier slaakt een zucht. Hij neemt zich voor zich eerst te verontschuldigen bij Victor en dan in Aix zijn vriend en verzekeringsmakelaar te gaan opzoeken. Hij is alweer weken niet in de stad geweest. Ook al omdat het ongekend natte einde van augustus hem flink heeft beziggehouden. Hélène en hij hebben de vaten eenjarige wijn naar de kelder voor de tweejarige wijnen gebracht om plaats te maken voor de wijn van de nieuwe oogst. Daarna hebben Cyril en hij machinerie en apparatuur verschoven om ruimte te creëren voor het kneuzen en persen van de nieuwe oogst. En toen gaf zijn tractor de geest. Het was stevig aanpoten in de kelders en Olivier had de vaten bijgevuld en aan zijn ongeïnteresseerde stagiaire Sandrine uitgelegd dat vijf procent van de wijn verdampt door de houten wanden van het vat. Normaal was dat een favoriet karweitje van Victor, maar Olivier had Sandrine nu gevraagd hem te helpen, in de hoop dat ze zo misschien iets zou opsteken van het productieproces. Victor moet zich toeleggen op zijn schoolwerk: de afspraak is dat hij in zijn laatste jaar middelbare school flink gaat blokken om een redelijk cijfer te halen voor zijn *bac*, het loodzware centrale eindexamen. Zoals zijn vader Albert het hem destijds had uitgelegd, had ook Olivier zijn zoon al heel jong uitgelegd dat je die verloren wijn *la part des anges* – ‘het engelendeel’ – noemt. Hij glimlacht bij de herinnering aan de zesjarige Victor die naar het vat had gestaard en eromheen was gelopen om de rode wijn die er in zijn verbeelding uit ontsnapte in zijn handjes op te vangen.

Enmaal terug uit Aix wil hij naar Jean-Jacques lopen en hem uitnodigen. Niet alleen komt de buurman altijd met goede raad, Olivier heeft behoefte aan een stevig glas – het liefste in de oude kelder, omringd door wat er nog over is van zijn

favoriete flessen. Als *vignerons* kijken Bonnard en zijn collega's zelden te diep in het glas, maar vanavond zal hij zich niet inhouden. Jean-Jacques is een levensgenieter. Misschien brengt hij nog een paar Cubaanse sigaren mee. Olivier heeft sinds kort de smaak van sigaren te pakken gekregen, sinds hij er eentje heeft gerookt met die onderzoeksrechter uit Aix. Elise zal hem vast weer een tijdje straal negeren, maar dat is dan maar zo. Hij loopt de trap op, doet het licht uit en sluit de deur. De sleutel stopt hij ditmaal in zijn zak.

Oorspronkelijke uitgave

Mary Lou Longworth – Death in the vines

© Mary Lou Longworth, 2013 – 9780143122449

Deze uitgave

Bloedspoor in de wijngaard

© Manteau / Standaard Uitgeverij nv, Franklin Rooseveltplaats 12,
B-2060 Antwerpen en Mary Lou Longworth

www.standaarduitgeverij.be

info@standaarduitgeverij.be

Vertegenwoordiging in Nederland

New Book Collective, Utrecht

www.newbookcollective.com

Eerste druk april 2023

Omslagontwerp: Wil Immink Design

Auteursfoto: © Greg Salvatori

Opmaak binnenwerk: Ready2Print

Vertaling: Hans E. van Riemsdijk en Marijke Gheeraert

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden
verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand
of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch,
mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op welke wijze ook,
zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

ISBN 978 90 223 3965 7

D/2023/0034/027

NUR 330